

Forfatter: Heiberg, Johanne Luise

Titel: Udrag fra Et liv genoplevet i erindringen, Bind I 1812-42

Citation: Heiberg, Johanne Luise: "Et liv genoplevet i erindringen", i Heiberg, Johanne Luise: *Et liv genoplevet i erindringen*, udg. af Niels Birger Wamberg , Gyldendal, 1973-74., s. 365. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-heibfr01-shoot-idm139849787710048.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Et liv genoplevet i erindringen

Jeg blev endnu en gang foruroliget i min landlige ro. Jeg havde måttet love danserinden jomfru Fjeldsted (senere madam Kel-Iermann) at assistere hende ved en sommer-aftenunderholdning, hun agtede at give, og hvortil Hertz havde lovet at levere et arbejde, ifald hun kunne formå mig til at udføre det. Det var mig derfor svært at afslå hende og ham denne bøn. Han skrev nu en lille dyrehavsscene, »Perspektivkassen« kaldet, hvori en matrosdreng foreviser billederne, idet der til hvert af disse billeder var en versificeret forklaring. I recitationen af disse billeder bestod min rolle. Jeg skulle altså fremstille en lille matrosdreng med disse børns ejendommelighed i tone og manerer. Hertz var på dette tidspunkt i miskredit hos bladredaktørerne og i det hele hos det liberale parti herhjemme på grund af hans seneste bog »Stemninger og tilstande«, hvori han ikke havde taget lempeligt på vore liberalister. De tørstede efter en lejlighed til at rykke frem imod ham, og den lille scene »Perspektivkassen« måtte nu tjene som anledning, hvor ingen nærmere fandtes. Her fik man nu lejlighed til at ramme Hertz, Heiberg og mig på én gang. Vi havde alle tre højli-gen forbrudt os i den senere tid: Hertz havde skrevet *Stemninger og tilstande*; Heiberg var begyndt på at udgive sine Intelligensblade; jeg havde beholdt *det stribede skørt* på, uagtet smagsdommerne havde forlangt et andet. Man imødeså derfor denne lille bagatels opførelse med en latterlig spænding. Endelig gik den over scenen. Til ærgrelse for de selvbestaltede dommere modtog publikum »Perspektivkassen« med stormende bifald; men desmere stormende blev også angrebene bagefter i bladene. Der begyndte nu en polemik med så godt som alle blade på den ene side og Heiberg og Hertz på den anden - en strid, der begyndte i juni og strakte sig ind i september. Hr. Carstensen var i sit nye blad »Figaro« forkæmper for modpartiet, en stilling han indtog med en sådan selvtilid og kækhed, for ikke at sige frækhed, at det virkelig er ret interessant at se, hvad en sådan 366 person, båret af en øjeblikkelig folkegunst, har hardiesse til at tillade sig lige overfor to autoriteter i litteraturen. Jeg erindrer, at en af vore venner en dag kom ud på Bakkehuset og sagde i samtalen gang til Heiberg: »Ja, du kan da vel begribe, at den offentlige mening for øjeblikket er, at du og Hertz skulle holde jeres mund, når en mand som Carstensen taler.« Midt i al dette litterære spektakel om den lille scene kom atter en af teatrets kunstnere og bad mig gentage den til en ny forestilling for ham. Alt forinden jeg kunne have nogen anelse om, at denne lille bagatel skulle give anledning til al den hurlumhej, havde jeg halvvejs lovet min assistance, og nu, da man påstod, det var en prostitution for mig at udføre denne scene, blev det en æressag ikke at trække mig tilbage og derved ligesom underskrive de umotiverede domme. Jeg erklærede derfor, at det skulle være mig en glæde at udføre den endnu en gang. Man fortalte mig nu fra alle sider, at jeg måtte være forberedt på de værste optøjer, og mange rådede mig fra at udsætte mig for udbruddet af modpartiets forbitrelse. Men mod har aldrig manglet mig, når det gjaldt at forsvare ret mod uret, og jeg forblev ved min beslutning at udføre, hvad Hertz kunne være bekendt at skrive og jeg at spille. Aftenen kom. Huset var fuldt, og med den kraft, som uretten imod os vækker, udførte jeg min lille matrosdrenge rolle, og nu viste det sig atter, at til trods for alt, hvad der var skrevet imod denne bagatel, udøvede den på ny sin oplivende virkning på publikum; man lo, man klappede, og den udpibning, som man havde truet med, udeblev fuldstændigt. Det er den uimodståelige magt, som det komiske formår at udøve, her hjælper intet ræsonnement. Når man ler og morer sig, piber man ikke, det er en afgjort sag. Latteren var vakt og smittede selv de ildesindede. I god behold kørte jeg atter ud på Bakkehuset og takkede Gud, at jeg nu for en tid var fri for at have noget med et teater og bladredaktører at gøre. Striden om Hertz's scene fortsattes imidlertid, som sagt, sommeren over.